

Hjem > Promilleafgiftsfonden > 2011 > Foder- fødevarerikkerhed > **Hvedens stinkbrand**

Hvedens stinkbrand

Hvede og hvedehalm inficeret med stinkbrand kan opfodres med begrænsninger.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Hvedemarker angrebet af stinkbrand kendes på forekomsten af aks med mørke kerner, samt at kernerne har en karakteristisk stank af sildelage. I høstede hvedepartier vil de angrebne kerner typisk være slået i stykker, og sporer og stanken har spredt sig i hele partiet. Årsagen til stinkbrand i hvede er svampen *Tilletia caries*. Når hveden angribes af denne svamp udvikles der ikke normale hvedekerner, men i stedet små runde kerner fyldt med stinkbrandsporer. I disse sporer findes stoffet trimethylamin, som er en svampegift, der lugter af sildelage.

Stinkbrand er ikke omtalt i foderstofloven. I loven er der kun de generelle bemærkninger om, at foderet skal være sundt. Man bør selvfølgelig forebygge, så man undgår, at hveden inficeres med stinkbrand.

Mulige negative virkninger

Bivirkningerne ved fodring af drøvtyggere med hvede angrebet med stinkbrand, er i ældre litteratur beskrevet som

- Øget risiko for abort
- Tarmbetændelse/diarre
- Forandringer i mave- og tyndtarmsslimhinden
- Forstyrrelser i centralnervesystemet
- Ændringer i nyrernes funktion, hvilket medfører øget urinudskillelse

Stoffet trimethylamin kan måske også give afsmag af fisk i mælken.

Fodring med hvede der er angrebet af stinkbrand

De praktiske erfaringer, vedrørende opfodring med angrebet hvede, medførte normalt ikke problemer. Af hensyn til de mulige negative bivirkninger kan det dog anbefales, at fodring med stærkt angrebet hvede begrænses til en mindre del af rationen, og forbeholdes ikke-lakterende og ikke-drægtige dyr. Vi anbefaler følgende:

- Svagt angrebet hvede (få % af aks angrebet) – kan uden begrænsninger bruges til fodring
- Middelangrebet hvede (ca. 10 % af aks angrebet) – bør højst indgå med 25 % af foderet og forbeholdes slagtekalve, ikke-lakterende og ikke-drægtige dyr
- Stærk angrebet hvede (1/3 af aks angrebet) – Bør kun bruges som en begrænset del af foderrationen (maks. ca. 10 %), og kun til slagtekalve, ikke-lakterende og ikke-drægtige dyr

Ved angreb af stinkbrand skal der gøres opmærksom på, at også halmen er forurenset af svampegiften, som kan forårsage en forgiftning.

Forebyggelse

Vinterhvede er mere modtagelig for stinkbrandangreb end vårhvede, ligesom nogle sorter er mere modtagelige end andre.

Stinkbrand smitter via udsæd, og forekommer derfor hovedsageligt ved anvendelse af ubejdset udsæd af egen avl. Stinkbrand kan derfor forebygges ved at anvende indkøbt og bejdset sædekorn.

Har man et høstet et parti hvede med stinkbrand, kan det ikke afgiftes. Indholdet af kerner med brandkorn kan dog reduceres ved at gennemføre en hård tærskning, således at flest mulige brandkorn knuses og blæses væk.